

ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР ЕАД

1618 София, бул. „Цар Борис III“ № 201; тел. (02) 9696802; факс (02)9626189; e-mail: eso@eso.bg

ОДОБИ **Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД**

АНГЕЛИН ЦАЧЕВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ИНСТРУКЦИЯ

по чл.184, ал.1 от

Правилата за търговия с електрическа енергия

Версия: 6

Влиза в сила: 01.10.2025 г.

София

Съдържание:

1	МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА КООРДИНАТОР НА СТАНДАРТНА БАЛАНСИРАЩА ГРУПА	4
1 1	Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на координатор на стандартна балансираща група	4
1 2	Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на координатор на стандартна балансираща група	5
1 3	Определяне на допълнително гаранционно обезпечение (DAd) на координатор на стандартна балансираща група	7
	Операторът има право да поиска допълнително обезпечение в следните случаи	7
	Извън посочените по-горе случаи Операторът има право да изиска допълнително обезпечение, когато търговският участник остава с незатворени позиции след търговията на пазарен сегмент ден напред, което е в нарушение на чл 81, ал 8 от ПТТЕ	7
1 4	Усвояване на предоставените гаранционни обезпечения	8
1 5	Предоставяне на гаранционни обезпечения	9
1 6	Размер и срокове за предоставяне на авансови плащания за балансираща енергия	9
2	МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА КООРДИНАТОР НА СПЕЦИАЛНА БАЛАНСИРАЩА ГРУПА	11
2 1	Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на координатор на специална балансираща група	11
2 2	Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на координатор на специална балансираща група	12
2 3	Усвояване на предоставените гаранционни обезпечения	14
2 4	Предоставяне на гаранционни обезпечения	14
2 5	Размер и срокове за предоставяне на авансови плащания за балансираща енергия	14
3	МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ТЪРГОВЕЦ	15
3 1	Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на търговец на електрическа енергия	15
3 2	Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на търговец на електрическа енергия	15
3 3	Определяне на размера на допълнителното обезпечение (DAd) на търговец на електрическа енергия	16
3 4	Условия за използване на гаранционните обезпечения	18

4 МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛ И/ИЛИ ПРОИЗВОДИТЕЛ И/ИЛИ СЪОРЪЖЕНИЕ ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ (ССЕЕ) И/ИЛИ ОПЕРАТОР НА ЗАТВОРЕНА ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНА МРЕЖА (ОЗРМ) 19

4 1 Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на потребител/производител на електрическа енергия/ССЕЕ/ОЗРМ 19

4 2 Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на потребител/ производител на електрическа енергия/ССЕЕ/ОЗРМ 19

4 3 Определяне на размера на допълнителното обезпечение (DAd) на потребител/производител на електрическа енергия/ССЕЕ/ОЗРМ 21

4 4 Условия за използване на гаранционните обезпечения 22

5 МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛ И/ИЛИ ПРОИЗВОДИТЕЛ И/ИЛИ СЪОРЪЖЕНИЕ ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ (ССЕЕ) И/ИЛИ ОПЕРАТОР НА ЗАТВОРЕНА ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНА МРЕЖА (ОЗРМ) ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА 72 ЧАСОВИ ПРОБИ ПРИ ЕКСПЛОАТАЦИОННИ УСЛОВИЯ 23

5 1 Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на обект на потребител и/или производител на електрическа енергия и/или ССЕЕ и/или ОЗРМ за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия 23

5 2 Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на потребител и/или производител на електрическа енергия и/или ССЕЕ и/или ОЗРМ за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия 24

5 3 Определяне на размера на допълнително обезпечение (DAd) на потребител и/или производител на електрическа енергия и/или ССЕЕ и/или ОЗРМ за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия 25

5 4 Условия за използване на гаранционните обезпечения 26

1 МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА КООРДИНАТОР НА СТАНДАРТНА БАЛАНСИРАЩА ГРУПА

1.1 Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на координатор на стандартна балансираща група

При първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на координатор на стандартна балансираща група по чл 58, ал 1 от Правила за търговия с електрическа енергия (ПТЕЕ), операторът определя размера на гаранционното обезпечение (**ДН**) по формулата

$$ДН_k = ЕН_k * КН_k * ЦН * КР * (1+20\% ДДС)$$

където

- **ДН_k** е първоначалната стойност на гаранционното обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **лв**,
- **ЕН_k** –количество електрическа енергия за определяне на първоначалното гаранционно обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **MWh**,
- **КН_k** – коефициент на обезпечаване при първоначална регистрация на координатор на балансираща група **k**,
- **ЦН** - средноаритметична цена за енергиен небаланс (недостиг), определена на база средномесечните цени за енергиен небаланс за предходните 12 календарни месеца, **лв./MWh**,
- **КН** = 0,06 - първоначална стойност на коефициента на обезпечение,
- **КР** = 1,5 - минимален коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение

Количеството електрическа енергия (**ЕН_k**) се определя по формулата

$$ЕН_k = \sum_{i=1}^n КЕИ1_{ik} + \sum_{i=1}^n КЕИ2_{ik}$$

където

- **КЕИ1** е най-голямото прогнозно/декларирано количество електрическа енергия за месец **i**, което се очаква да бъде потребено от обектите в балансиращата група, за следващите **12** календарни месеца, за координатор на балансираща група **k**, **MWh**,
- **КЕИ2** е най-голямото прогнозно/декларирано количество електрическа енергия за месец **i**, което се очаква да бъде произведено от обектите в балансиращата група, за следващите **12** календарни месеца, за координатор на балансираща група **k**, **MWh**

В балансиращи групи, в които има обекти на производители, потребители и съоръжения за съхранение на енергия (ССЕЕ), се отчита както потреблението, така и производството по горепосочените изисквания

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация

Когато няма данни от средствата за търговско измерване на търговския участник за последните 12 календарни месеца, се взимат наличните/декларираните данни

Минималната сума на гаранционното обезпечение за координатор на стандартна балансираща група **k** е **BGN 156 466,40 / EUR 80 000.00**

В случай на регистрация на координатор на стандартна балансираща група, с активна регистрация като търговец на електрическа енергия без физически обекти, първоначалният размер на гаранционното обезпечение се определя съгласно т 3 2 от Инструкцията

1.2 Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на координатор на стандартна балансираща група

Операторът извършва актуализация на размера на гаранционното обезпечение на координатор на стандартна балансираща група най-малко един път годишно

Операторът има право да извърши актуализация на размера на гаранционното обезпечение и по-често, в случаите, когато

- има увеличаване на средномесечната цена (**ЦН**), използвана от оператора при последната актуализация,
- координаторът е поел или ще поеме отговорност за балансиране на нови обекти в своята балансираща група **k**,
- координаторът е извадил обекти от балансиращата си група **k**,
- размерът на актуализираното гаранционно обезпечение е с повече от 5% по-голямо от предоставеното обезпечение на база данни от предходни месеци,
- прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент надвишава/ще надвиши предоставеното гаранционно обезпечение на съответния координатор,
- при заявено желание за предоставяне на авансово плащане, при отказ от предоставяне на авансово плащане, при непредоставено в срок авансово плащане,
- координаторът на балансираща група не плати в срок задължение фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТЕЕ,
- други, обосновани от независимия преносен оператор случаи

Размерът на актуализираното гаранционно обезпечение (**ДА_k**) се определя по формулата

$$ДА_k = [НН_k + (ЕД_k * КА_k * ЦН)] * КР * (1+20\% ДДС)$$

където

- **ДА_k** е актуализираната стойност на гаранционното обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **лв**,
- **НН_k** – средноаритметична положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията на координатор на балансираща група **k**, съгласно обобщените извлечения за сетълмент за предходните **12** календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв**,
- **ЕД_k** – средна стойност от месечните количества електрическа енергия за определяне на актуализираното гаранционно обезпечение на координатор на балансираща група **k**, за предходните 12 календарни месеца, **MWh**,
- **КА_k** – максималната месечна стойност на коефициента на обезпечаване, при актуализиране на гаранционното обезпечение на участник **k**,

- **ЦН** - средноаритметична цена за енергиен небаланс (недостиг), определена на база средномесечните цени за енергиен небаланс за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв./MWh**;
- **КР** – коефициент за калкулиране на риска
 - **КР** = 1,5 – минимален коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение
 - **КР** = 2 – коефициент за калкулиране на риска на координатор на балансираща група В случай на изискано допълнително гаранционно обезпечение съгласно т 13 от Инструкцията през предходните 6 календарни месеца и/или в случаите, когато координатор на балансираща група не плати в срок задължение фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТТЕ

Количеството електрическа енергия за месец i ($ЕД_{ki}$) се определя по формулата

$$ЕД_k = \sum_{i=1}^n КЕИ1_{ik} + \sum_{i=1}^n КЕИ2_{ik}$$

където

- **КЕИ1** е количество потребена електрическа енергия за месец i от обектите в балансиращата група, за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, за координатор на балансираща група k , **MWh**;
- **КЕИ2** е количество произведена електрическа енергия за месец i от обектите в балансиращата група за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, за координатор на балансираща група k , **MWh**.

Стойността на коефициента на обезпечаване за месец i ($КА_{ki}$) за координатор k се определя по формулата

$$КА_{ki} = \sum_{i=1}^n \frac{\sum_1^s |КЕНHs_{ki}|}{ЕД_{ki}}$$

където

- n е броя месеци, в които координаторът е имал дейност през последните 12 календарни месеца
- $ЕД_{ki}$ е количество потребена и произведена електрическа енергия за месец i от обектите в балансиращата група на координатор на балансираща група k , **MWh**,
- $\sum_1^s |КЕНHs_{ki}|$ – месечна сума на абсолютните стойности на енергиен излишък и енергиен недостиг на координатора на балансираща група k , за всеки един период на сетълмент s , **MWh**,

В балансиращи групи, в които има обекти на производители, потребители и СССЕ, се отчита както потреблението, така и производството по горепосочените изисквания.

В случай че има значително намаляване на $ЕД_k$ на балансиращата група на координатор k , с над 70% спрямо предходните календарни месеци, то операторът при изчисляване на актуализираното гаранционно обезпечение може да използва данни за последните 6 календарни месеца

В случай че балансиращата група на координатор **k**, няма данни за количества потребена и произведена електрическа енергия **ЕДк** и/или най-големият търгуван дневен обем (график продажба) за предходните 12 календарни месеца е над **480 MWh**, операторът може да определи актуализираното гаранционно обезпечение съгласно т. 3.2 от Инструкцията

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация.

Минималната сума на гаранционното обезпечение за координатор на стандартна балансираща група **k** след актуализация е **BGN 156 466.40 / EUR 80 000.00**

Координаторът на балансираща група е задължен да предостави актуализираното гаранционно обезпечение в срок до два работни дни, считано от датата на изпращане по електронна поща на уведомление от оператора.

При годишната актуализация на гаранционните обезпечения на координаторите на балансиращи групи, срокът за предоставянето им се посочва в уведомлението.

1.3 Определяне на допълнително гаранционно обезпечение (ДАд) на координатор на стандартна балансираща група.

Операторът има право да поиска допълнително обезпечение в следните случаи:

- прогнозното задължение, съгласно предварителен физически сетълмент за текущия месец до определена дата, има предпоставка да достигне или надвиши предоставеното гаранционно обезпечение на съответния координатор;
- при реализиран търговски небаланс за текущия месец до определена дата, съгласно регистрирани графици в системата MMS;
- при реализиран небаланс за текущ месец до определена дата, съгласно предварителен физически сетълмент с данни от средствата за търговско измерване на обекти, присъединени към електропреносната мрежа и за обекти, присъединени към електроразпределителната мрежа, на база отчетни данни от предходен/текущ месец. В тези случаи размерът на допълнителното гаранционно обезпечение (ДАд) се определя по формулата

$$ДАд = \sum (КЕН_{ks} * ПЦН_s) * КР * (1+20\% ДДС)$$

където

- **ДАд** - е допълнителен размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **лв.**;
- **КЕН_{ks}** - количество небаланс за определяне на допълнителното гаранционно обезпечение на координатор **k**, за текущия месец до определена дата за всеки период на сетълмент **s**, **MWh**;
- **ПЦН_s** – прогнозна цена за небаланс, за текущия месец до определена дата на участник **k**, по период на сетълмент **s**, **лв./MWh**;
- **КР** = 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение

Извън посочените по-горе случаи Операторът има право да изиска допълнително обезпечение, **когато** търговският участник остава с незатворени позиции след търговията на пазарен сегмент ден напред, което е в нарушение на чл. 81, ал. 8 от ПТТЕ.

В този случай размерът на допълнителното гаранционно обезпечение (ДАд) се определя по формулата

$$DAd = KEN_k * CN * KP * (1+20\% \text{ ДДС})$$

където

- **DAd** - е допълнителен размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **лв** ;
- **KEN_k** – най-голямото дневно количество небаланс (количеството излишък и/или недостиг), което остава като незатворена позиция след търговията на пазарен сегмент ден напред за определяне на допълнителното гаранционно обезпечение на координатор **k** за разглеждания период, **MWh**;
- **CN** - средноаритметична цена за енергиен небаланс (недостиг), определена на база средномесечната цена за енергиен небаланс за последния календарен месец, **лв./MWh**;
- **KP** = 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на допълнително обезпечение

Операторът изпраща уведомление по електронен път за размера на допълнителното гаранционно обезпечение на координатор на стандартна балансираща група, което трябва да бъде предоставено под формата на депозит както следва

- при изпращане на уведомление до 11 00 ч в работен ден, допълнителното обезпечение се предоставя в срок до 16 00 ч на същия ден,
- при изпращане на уведомление след 11 00 ч в работен ден, допълнителното обезпечение се предоставя в срок до 11 00 ч на първия работен ден, следващ деня на изпращане на уведомлението,
- при изпращане на уведомление в празнични и почивни дни, допълнителното обезпечение се предоставя в срок до 11 00 ч на първия работен ден, следващ деня на изпращане на уведомлението.

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация

Ако координаторът не изпълни изискването на оператора за допълване на обезпечението (**DAd**) в посочения срок, операторът изпраща предизвестие за отстраняване от пазара

Допълнителното гаранционно обезпечение от координатор на балансираща група се предоставя в полза на оператора и с неговата стойност се увеличава размера на вече наличното обезпечение

Последваща актуализация на гаранционното обезпечение по искане на координатор може да се извърши най-рано 3 месеца след приключване на сетълмента, за месеца, през който операторът е поискал допълнително обезпечение.

1.4 Усвояване на предоставените гаранционни обезпечения

В случай че координатор на стандартна балансираща група не плати в срок дължимо задължение, фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТТЕЕ, на първия работен ден, следващ падежа операторът инкасира в пълен размер или частично дължимата сума като

- изпраща искане до банката-издател за плащане на дължимата сума от банковата гаранция;
и/или
- чрез усвояване на дължимата сума от предоставен паричен депозит.

Координаторите на балансиращи групи са длъжни да възстановят средствата по гаранционните обезпечения в рамките на два работни дни, считано от датата на изпращане на уведомление по електронна поща от страна на оператора за инкасиране на гаранцията или усвоен депозит.

1.5 Предоставяне на гаранционни обезпечения

Координаторите на стандартни балансиращи групи избират да предоставят изискуемото гаранционно обезпечение по един от следните два начина

- 1.5.1 Предоставяне в пълен размер на изискуемото гаранционно обезпечение, съгласно настоящата инструкция за координатор на балансираща група,
- 1.5.2 Предоставяне на гаранционно обезпечение в размер на 50% от изискуемото гаранционно обезпечение при заявено желание и поемане на задължението за извършване на авансови плащания към оператора при наличието на поне 3 месечни сетълмента на участника.

1.6 Размер и срокове за предоставяне на авансови плащания за балансираща енергия

Координатор на стандартна балансираща група заявява желанието си за извършване на авансово плащане на дължими суми за балансираща енергия, съгласно горния параграф, посредством писмо в свободен текст, изпратено до оператора след наличието на поне 3 месечни сетълмента на участника.

В случай на заявено авансово плащане, координаторът на балансираща група предоставя в полза на оператора 50% от сумата на определеното от оператора гаранционно обезпечение към момента на заявяване съгласно инструкцията, като минималният размер на обезпечението е **BGN 156 466.40 / EUR 80 000.00**

Размерът на дължимото авансово плащане се определя по следните начини

- 1.6.1 Като сума, равняваща се на 50% от задължението на координатора на балансираща група към оператора за предходния календарен месец с включено 20% ДДС за български търговски участник и 0% ДДС за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация;
- 1.6.2 Като сума, определена на база предварителен физически сетълмент за текущия месец в случаите, когато операторът не разполага с оперативни данни от предходен сетълмент или данните на базата на този предварителен физически сетълмент на даден участник показват прогнозен небаланс и прогнозно задължение към оператора за текущия месец, надхвърлящо горепосочения размер от 50% от задължението за предходен месец. Прогнозните количества енергиен небаланс се определят съгласно регистрираните графици за доставка и постъпилите данни от средствата за търговско измерване, а прогнозното задължение към оператора се определя на база прогнозен небаланс за текущия месец и прогнозната цена за балансираща енергия за текущия месец

Сроковете за плащане са както следва

- 1.6.3 Авансовото плащане в размер на 50% от задължението на координатора на балансиращата група към оператора за предходен календарен месец се заплаща в срок до 20 –то число на текущия месец с включено 20% ДДС за български търговски участник и 0% ДДС за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация, за което операторът не е длъжен да изпраща уведомление до координатора на балансираща група;
- 1.6.4 При изпратено уведомление от оператора до координатора на балансиращата група, по електронна поща, за увеличаване на размера на авансовото плащане, съгласно предварителен физически сетълмент за текущия месец, допълнително определената сума следва да постъпи по банковата сметка на оператора до 16 00 ч на втория работен ден от датата на изпращане на уведомлението

В нареждането за плащане координаторът на балансираща група записва задължително като основание „**аванс за месец.....по договор за балансиране №.....**“

Операторът издава фактура на координатора на балансираща група за получените авансово суми, съгласно чл 113 от ЗДДС в срок до 5 дни след получаване на плащането

След края на отчетния период и изготвяне на месечните извлечения за сетълмент, операторът издава окончателна фактура / кредитно известие към авансовата фактура, както следва

- 1.6.5 Ако платеният аванс е по-малък от обобщеното извлечение за сетълмент за месеца, се издава окончателна фактура, в която е приспаднал платения аванс. Сумата по окончателната фактура, която е разлика между пълния размер на дължимата сума и платената сума на аванса, се заплаща от координатора на балансиращата група. В случай че разликата не бъде заплатена в срок, се пристъпва към усвояване на гаранционното обезпечение, съгласно договора за балансиране,
- 1.6.6 Ако платеният аванс е по-голям от окончателната фактура, се издава кредитно известие към авансовата фактура, в което се фактурират количествата и сумите от обобщеното извлечение за сетълмент за месеца и се приспада платената сума на аванса. Остатъкът от преведената сума се възстановява на търговския участник или остава налична като аванс за покриване на задължения за следващ отчетен период
- 1.6.7 В случай че авансовите плащания не постъпят в сроковете, посочени в инструкцията, координаторът на балансираща група следва да предостави актуализирано гаранционно обезпечение в размер и срок определен от оператора, съгласно уведомление изпратено по електронна поща.

В този случай операторът временно прекратява възможността за извършване на авансови плащания. Ново заявление за авансово плащане може да бъде подадено при следващата годишна актуализация на гаранционните обезпечения

Ако актуализираното гаранционно обезпечение в размер, определен от оператора, не е предоставено в рамките на два работни дни или в срока определен в уведомлението, координаторът на балансираща група е в нарушение на изискванията на ПТТЕЕ и операторът предприема стъпки по отстраняването му от пазара на електрическа енергия.

2 МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА КООРДИНАТОР НА СПЕЦИАЛНА БАЛАНСИРАЩА ГРУПА

2.1 Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на координатор на специална балансираща група

При първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на координатор на специална балансираща група по чл 58, ал 2 от ПТТЕЕ, с новоиздадена лицензия от КЕВР или в случаите, когато координатор излиза от група на главен координатор и е с преки финансови задължения към ЕСО, операторът определя размера на гаранционното обезпечение ($ДН_k$) по формулата

$$ДН_k = ЕН_k * КН * ЦН * КР * (1+20\% \text{ ДДС})$$

където

- $ДН_k$ е първоначалната стойност на гаранционното обезпечение на координатор на балансираща група k , лв ;
- $ЕН_k$ – количество електрическа енергия за определяне на първоначалното гаранционно обезпечение на координатор на балансираща група k , MWh ;
- $КН$ – коефициент на обезпечаване при първоначална регистрация на координатор на балансираща група k ;
 - $КН = 0,06$ - първоначална стойност на коефициента на обезпечение;
- $ЦН$ – средноаритметична цена за енергиен небаланс (недостиг), определена на база средномесечните цени за енергиен небаланс за последните 12 календарни месеца, лв./ MWh ;
- $КР$ – коефициент за калкулиране на риска:
 - $КР = 0,8$ – минимален коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение

Количество електрическа енергия ($ЕН_k$) се определя по формулата

$$ЕН_k = \left(\sum_{i=1}^n КЕИ1_{ik} + \sum_{i=1}^n КЕИ2_{ik} \right) * k$$

където

- $КЕИ1$ е най-голямото месечно количество потребена електрическа енергия от обектите в балансиращата група за последните 12 календарни месеца, предхождащи регистрацията, за координатор на балансираща група k –краен снабдител или доставчик от последна инстанция, MWh ;
- $КЕИ2$ е най-голямото месечно количество произведена електрическа енергия от обектите в балансиращата група за последните 12 календарни месеца, предхождащи регистрацията, за координатор на балансираща група k –краен снабдител, MWh ;
- k - коефициент, отчитащ взаимното компенсиране на небалансите между обектите в балансираща група, който е равен на 0,2 ($k = 0,2$).

Координатор на специална балансираща група, който е прехвърлил отговорността за балансиране на главен координатор, предоставя в полза на ЕСО минимално обезпечение в размер на **BGN 156 466.40 / EUR 80 000.00**.

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация

Когато няма данни от средствата за търговско измерване на търговския участник за последните 12 календарни месеца, се взимат наличните/декларираните данни

Минималната сума на гаранционното обезпечение за координатор на специална балансираща група **k** е **BGN 156 466.40 / EUR 80 000.00**.

Координатор на специална балансираща група, който е прехвърлил отговорността за балансиране на главен координатор, предоставя в полза на ЕСО минимално обезпечение в размер на **BGN 156 466.40 / EUR 80 000.00**.

2.2 Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на координатор на специална балансираща група

Операторът извършва актуализация на размера на гаранционното обезпечение на специална балансираща група най-малко един път годишно.

Операторът има право да извърши актуализация на размера на гаранционното обезпечение и по-често, в случаите когато:

- има увеличаване на средномесечната цена (ЦН), използвана от оператора при последната актуализация;
- координаторът е поел отговорност за балансиране на нови обекти в своята балансиращата група **k**;
- координаторът е извадил обекти от балансиращата си група **k**,
- прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент надвишава/ще надвиши предоставеното гаранционно обезпечение на съответния координатор,
- размерът на актуализираното гаранционно обезпечение е с повече от 5% по-голямо от предоставеното обезпечение на база данни от предходни месеци,
- координаторът на балансираща група не плати в срок задължение фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТТЕ;
- други, обосновани от независимия преносен оператор случаи

Размерът на актуализираното гаранционно обезпечение (**ДА_k**) се определя по формулата

$$ДА_k = [НН_k + (ЕД_k * КА_k * ЦН)] * КР * (1+20\% ДДС)$$

където

- **ДА_k** е актуализираната стойност на гаранционното обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **лв**;
- **ЦН** – средноаритметична цена за енергиен небаланс (недостиг), определена на база средномесечните цени за енергиен небаланс за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв./MWh**;
- **НН_k** – най-голямата положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията на координатор на балансираща група **k**, съгласно обобщените извлечения за сетълмент за предходните **12** календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв** ,
- **КА_k** – максималната месечна стойност на коефициента на обезпечаване, при актуализиране на гаранционното обезпечение на участник **k**,
- **ЕД_k** – количество електрическа енергия за определяне на актуализираното гаранционно обезпечение на координатор на балансираща група **k**, **MWh**;
- **КР** – коефициент за калкулиране на риска

- **KP** = 0,8 – минимален коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение,
- **KP** = 1,5 – коефициент за калкулиране на риска на координатор на балансираща група В случай че координаторът на балансираща група не изплати в срок задължение фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТТЕ

Количество електрическа енергия (**ЕДк**) се определя по формулата

$$ЕДк = \left(\sum_{i=1}^n КЕИ1ik + \sum_{i=1}^n КЕИ2ik \right) * k$$

където

- **КЕИ1** е най-голямото месечно количество потребена електрическа енергия от обектите в балансиращата група за последните **12** календарни месеца, предхождащи актуализацията, за координатор на балансираща група **k** – краен снабдител или доставчик от последна инстанция, **MWh** или
- **КЕИ2** е най-голямото месечно количество произведена електрическа енергия от обектите в балансиращата група за последните **12** календарни месеца, предхождащи актуализацията, за координатор на балансираща група **k** – краен снабдител, **MWh**;
- **k** – коефициент, отчитащ взаимното компенсиране на небалансите между обектите в балансираща група, който е равен на 0,2 (**k = 0,2**).

Стойността на коефициента на обезпечаване за месец **i** (**КАкi**) за координатор **k** се определя по формулата

$$КАкi = \sum_{i=1}^n \frac{\sum_1^s |КЕНHski|}{ЕДки}$$

където

- **n** е броя месеци, в които координаторът е имал дейност през последните 12 календарни месеца
- **ЕДкi** е количество потребена и/или произведена електрическа енергия за месец **i** от обектите в балансиращата група на координатор на балансираща група **k**, **MWh**,
- $\sum_1^s |КЕНHski|$ – месечна сума на абсолютните стойности на енергиен излишък и енергиен недостиг на координатор на балансираща група **k**, за всеки един период на сетълмент **s**, **MWh**,

Минималната сума на гаранционното обезпечение за координатор на специална балансираща група **k** след актуализация е **BGN 156 466.40 / EUR 80 000.00**

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация

Координаторът на специална балансираща група е задължен да предостави актуализираното обезпечение в срок до два работни дни, считано от датата на изпращане по електронна поща на уведомление от страна на оператора.

При годишната актуализация на гаранционните обезпечения на координаторите на балансиращи групи, срокът за предоставянето им се посочва в уведомлението

2.3 Усвояване на предоставените гаранционни обезпечения

В случай че координатор на специална балансираща група не плати в срок дължимо задължение, фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТТЕЕ, на първия работен ден следващ падежа операторът инкасира частично или в пълен размер дължимата сума като

- изпраща до банката-издател искане за плащане на дължимата сума от банковата гаранция и/или
- чрез усвояване на дължимата сума от предоставения паричен депозит.

Координаторите на специални балансиращи групи са длъжни да възстановят средствата по гаранционните обезпечения в рамките на два работни дни, считано от изпращане на уведомление от страна на оператора за инкасиране на гаранцията или усвоен депозит

2.4 Предоставяне на гаранционни обезпечения

Координаторите на специални балансиращи групи предоставят гаранционни обезпечения при същите условия, валидни и за координаторите на стандартни балансиращи групи, описани в т 1.5

2.5 Размер и срокове за предоставяне на авансови плащания за балансираща енергия

Координаторите на специални балансиращи групи предоставят авансови плащания за балансираща енергия в размери и срокове, както координаторите на стандартни балансиращи групи, съгласно условията на т.1.6

3 МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ТЪРГОВЕЦ

3.1 Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на търговец на електрическа енергия

При първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на търговец по чл 58, ал 3 от ПТЕЕ, с новоиздадена лицензия от КЕВР, операторът определя размера на гаранционното обезпечение (ДН) по формулата

$$\text{ДНк} = \text{ЕНк} * \text{КН} * \text{ЦН} * \text{КР} * (1+20\% \text{ ДДС})$$

където

- **ДНк** - е първоначалният размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **лв.**,
- **ЕНк** - най-големият заявен дневен обем (график продажба) на електрическа енергия за определяне на първоначалния размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **MWh**,
- При липса на заявен дневен обем, стойността на **ЕНк** е **1000 MWh**;
- **КН** - коефициентът на обезпечаване при първоначална регистрация на търговски участник,
 - **КН = 0,1** - първоначална стойност на коефициента на обезпечение,
- **ЦН** – средноаритметична цена за енергиен небаланс (недостиг), определена на база средномесечните цени за енергиен небаланс за последните 12 календарни месеца, **лв./MWh**,
- **КР** = 1,5 – минимален коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение

ДДС в размер на 20% се начислява за български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация

Минималната сума на гаранционното обезпечение за търговец на електрическа енергия **к** е **BGN 156 466.40 / EUR 80 000.00**

3.2 Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на търговец на електрическа енергия

Операторът извършва актуализация на размера на гаранционното обезпечение на търговец на електрическа енергия най-малко един път годишно

Операторът има право да извърши актуализация на размера на гаранционното обезпечение и по-често, в случаите когато.

- има увеличаване на средномесечната цена (**ЦН**), използвана от оператора при последната актуализация,
- има увеличение на търгувания обем електрическа енергия на дневна база, съгласно регистрирани графици за продажба,
- размерът на актуализираното гаранционно обезпечение е с повече от 5% по-голямо от предоставеното обезпечение на база данни от предходни месеци,
- прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент надвишава/ще надвиши предоставеното гаранционно обезпечение на съответния търговец,
- търговецът на електрическа енергия не плати в срок задължение фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТЕЕ
- други, обосновани от независимия преносен оператор случаи

Размерът на актуализираното гаранционно обезпечение (**ДАк**) се определя по формулата

$$\text{ДАк} = [\text{ННк} + (\text{ЕТк} * \text{КАк} * \text{ЦН})] * \text{КР} * (1+20\% \text{ ДДС})$$

където

- **ДАк** - е актуализираният размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **лв.**;
- **ННк** - най-голямата положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията на участник **к**, съгласно обобщените извлечения за сетълмент за предходните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв.**,
- **ЕТк** - най-големият търгуван дневен обем (график продажба) на електрическа енергия за определяне на актуализираното гаранционно обезпечение на участник **к** за предходните 12 календарни месеца, **MWh**,
- **КАк** - коефициент на обезпечаване при актуализиране на гаранционното обезпечение,
 - **КАк = 0,1**- минимална стойност на коефициента на обезпечаване,
 - **КАк = 0,2** за търговски участник **к**, реализирал енергиен небаланс за предходните 12 календарни месеца;
- **ЦН** – средноаритметична цена за енергиен небаланс (недостиг), определена на база средномесечните цени за енергиен небаланс за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв./MWh**,
- **КР = 1,5** – минимален коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение
- **КР = 2** – коефициент за калкулиране на риска на търговец на електрическа енергия В случай на изискано допълнително гаранционно обезпечение съгласно т 3.3 през предходните 6 календарни месеца и/или в случай, когато търговец на електрическа енергия не изплати в срок задължение фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТЕЕ

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация

Минималната сума на гаранционното обезпечение за търговец на електрическа енергия **к** след актуализация е **BGN 156 466.40 / EUR 80 000.00**

Търговецът на електрическа енергия е задължен да предостави актуализираното обезпечение в срок, до два работни дни, считано от датата на изпращане по електронна поща на уведомление от страна на оператора

При годишната актуализация на гаранционните обезпечения на търговците на електрическа енергия, срокът за предоставянето им се посочва в уведомлението

3.3 Определяне на размера на допълнителното обезпечение (ДАд) на търговец на електрическа енергия.

Операторът има право да определи допълнително обезпечение на търговец на електрическа енергия

- В случай че прогнозното задължение, съгласно предварителен физически сетълмент за периода до определен контролен ден, достигне и надвиши 20% от предоставеното гаранционно обезпечение на съответния търговец, операторът има право да поиска увеличаване на обезпечението,
- В случай на реализирани търговски небаланси от съответния търговец на база регистрирани графици за продажба и/или покупка в системата MMS, операторът има право да поиска увеличаване на обезпечението

В тези случаи размерът на допълнителното гаранционно обезпечение (**DA_d**) се определя по формулата

$$DA_{dk} = (\sum KEN_{ks} * ПЦNs) * КР * (1+20\% ДДС)$$

където

- **DA_{dk}** - е допълнителния размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **лв.**;
- **KEN_{ks}** - количество енергиен недостиг и/или енергиен излишък за всеки период на сетълмент на участник **k**, **MWh**;
- **ПЦNs** – прогнозна цена на балансираща енергия по период на сетълмент за периода с енергиен небаланс на участника **k**, **лв./MWh**;
- **КР** = 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение

Извън посочените по-горе случаи Операторът има право да поиска допълнително обезпечение, когато търговският участник остава с незатворени позиции след търговията на пазарен сегмент ден напред, което е в нарушение на чл 81, ал 8 от ПТТЕЕ.

В този случай размерът на допълнителното гаранционно обезпечение (**DA_d**) се определя по формулата

$$DA_d = KEN_k * ЦН * КР * (1+20\% ДДС)$$

където

- **DA_d** - е допълнителен размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **лв.**,
- **KEN_k** – най-голямото дневно количество небаланс (количество излишък и/или недостиг), което остава като незатворена позиция след търговията на пазарен сегмент ден напред, за определяне на допълнителното гаранционно обезпечение на участник **k**, за месец, **MWh**;
- **ЦН** - средноаритметична цена за енергиен небаланс (недостиг), определена на база средномесечните цени за енергиен небаланс за последния календарен месец, предхождащ искането, **лв./MWh**;
- **КР** = 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение

Операторът изпраща уведомление по електронен път за размера на допълнителното гаранционно обезпечение на търговец на електрическа енергия, което трябва да бъде предоставено под формата на депозит както следва

- При изпращане на уведомление до 11:00 ч в работен ден, допълнителното обезпечение се предоставя в срок до 16.00 ч на същия ден,
- При изпращане на уведомление след 11:00 ч в работен ден, допълнителното обезпечение се предоставя в срок до 11:00 ч на първия работен ден, следващ деня на изпращане на уведомлението,
- При изпращане на уведомление в празнични и почивни дни, допълнителното обезпечение се предоставя в срок до 11:00 ч на първия работен ден, следващ деня на изпращане на уведомлението,

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация.

Ако търговецът не изпълни изискването на оператора за допълване на обезпечението (**DA_d**) в посочения срок, операторът изпраща предизвестие за отстраняване от пазара

Предоставеното допълнително гаранционно обезпечение от търговец на електрическа енергия, остава при оператора и се добавя към актуализираното обезпечение. Последваща актуализация на гаранционното обезпечение по искане на търговец на електрическа енергия може да се извърши най-рано 3 месеца след приключване на сетълмента за месеца, през който операторът е поискал допълнително обезпечение.

3.4 Условия за използване на гаранционните обезпечения

В случай че търговецът на електрическа енергия не плати в срок дължимо задължение, фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТТЕ, на първия работен ден, следващ падежа операторът инкасира в пълен размер или частично дължимата сума като

- изпраща искане до банката-издател за плащане на дължимата сума от банковата гаранция,
и/или
- чрез усвояване на дължимата сума от предоставен паричен депозит

Търговците на електрическа енергия са длъжни да възстановят средствата по гаранционните обезпечения в рамките на два работни дни, считано от датата на изпращане по електронен път на уведомление от страна на оператора за инкасиране на гаранцията или усвоен депозит.

4 МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛ И/ИЛИ ПРОИЗВОДИТЕЛ И/ИЛИ СЪОРЪЖЕНИЕ ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ (ССЕЕ) И/ИЛИ ОПЕРАТОР НА ЗАТВОРЕНА ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНА МРЕЖА (ОЗРМ)

4.1 Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на потребител/производител на електрическа енергия/ССЕЕ/ОЗРМ

При първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на потребител/производител на електрическа енергия/ССЕЕ/ОЗРМ, операторът определя размера на гаранционното обезпечение (ДН) по формулата

$$\text{ДН}_k = \text{ЕН}_k * \text{КН} * \text{ЦН} * \text{КР} * (1+20\% \text{ ДДС})$$

Където

- **ДН_к** – е първоначалният размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, лв.,
- **ЕН_к** е най-голямото месечно количество потребена/произведена електрическа енергия/електрическа енергия за покриване на технологичните разходи в мрежата за последните 12 календарни месеца, предхождащи сключването на договора за балансиране
- **КН** – коефициентът на обезпечаване при първоначалното гаранционно обезпечение за търговския участник,
 - **КН** = 0,06 - първоначална стойност на коефициента на обезпечение,
- **ЦН** - средноаритметична цена за енергиен небаланс (недостиг), определена на база средномесечните цени за енергиен небаланс за предходните 12 календарни месеца, лв./MWh;
- **КР** = 1,5 – минимален коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение

Когато няма данни от средствата за търговско измерване на търговския участник за последните 12 календарни месеца, се взимат наличните/декларираните данни или максимално допустимата активна мощност, която може да бъде потребена/отдадена от Ползвателя в мястото на доставка на електрическата енергия

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация

Минималната сума на гаранционното обезпечение на потребител/производител **к** е **BGN 156 466.40 / EUR 80 000.00**.

4.2 Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на потребител/производител на електрическа енергия/ССЕЕ/ОЗРМ

Операторът извършва актуализация на размера на гаранционното обезпечение на потребител/производител на електрическа енергия/ССЕЕ/ОЗРМ най-малко един път годишно

Операторът има право да извърши актуализация на размера на гаранционното обезпечение и по-често, в случаите когато

- има увеличаване на средномесечната цена (**ЦН**), използвана от оператора при последната актуализация;
- прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент надвишава/ще надвиши предоставеното гаранционно обезпечение,
- размерът на актуализираното гаранционно обезпечение е с повече от 5% по-голямо от предоставеното обезпечение на база данни от предходни месеци,
- участникът не плати в срок задължение фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТТЕ;
- други, обосновани от независимия преносен оператор случаи

Размерът на актуализираното гаранционно обезпечение (**ДА_к**) се определя по формулата

$$\mathbf{ДА}_k = [\mathbf{НН}_k + (\mathbf{ЕД}_k * \mathbf{КА}_k * \mathbf{ЦН})] * \mathbf{КР} * (1+20\% \mathbf{ДДС})$$

Където:

- **ДА_к** – е актуализираният размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **лв** ;
- **НН_к** – най-голямата положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията за съответния период от обобщените извлечения за сетълмент на участник **к** през последните **12** календарни месеца, **лв.**,
- **КА_к** – максималната месечна стойност на коефициента на обезпечаване, при актуализиране на гаранционното обезпечение на участник **к**,
- **ЕД_к** – количество електрическа енергия за определяне на актуализирания размер на гаранционното обезпечение на участник **к**, **MWh**;
- **ЦН**- средноаритметична цена за енергиен небаланс (недостиг), определена на база средномесечните цени за енергиен небаланс за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, **лв./MWh**,
- **ЕД_к** е най-голямото месечно количество потребена/произведена електрическа енергия/електрическа енергия за покриване на технологичните разходи в мрежата за последните **12** календарни месеца, предхождащи актуализацията или максимално допустимата активна мощност, която може да бъде потребена/отдадена от Ползвателя в мястото на доставка на електрическата енергия за един календарен месец,
- **КР** – коефициент за калкулиране на риска
 - **КР** = 1,5 – минимален коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение
 - **КР** = 2 – коефициент за калкулиране на риска на потребител/производител на електрическа енергия В случай на изискано допълнително гаранционно обезпечение съгласно т 4.3 от Инструкцията през предходните 6 календарни месеца и/или в случаите, когато участникът не изплати в срок задължение фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТТЕ

Стойността на коефициента на обезпечаване за месец **i** (**КА_к**) за участник **к** се определя по формулата

$$\mathbf{КА}_{ki} = \sum_{i=1}^n \frac{\sum_1^j |\mathbf{КЕНН}_{ski}|}{\mathbf{ЕД}_{ki}}$$

където

- n е броя месеци, в които потребителят/производителят е имал консумация/генерация през последните 12 календарни месеца,
- ED_{ki} е количество потребена/произведена електрическа енергия за месец i от обекта, за последните 12 календарни месеца, предхождащи актуализацията, за участник k , MWh,
- $\sum_1^n |KENHski|$ – месечна сума на абсолютните стойности на енергиен излишък и енергиен недостиг на търговски участник k , за всеки един период на сетълмент s , MWh,

Минималната сума на гаранционното обезпечение на участник k след актуализация е **BGN 156 466.40 / EUR 80 000.00**

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация

Потребителят/Производителят на електрическа енергия/ССЕЕ/ОЗРМ е задължен да предостави актуализираното обезпечение в срок до два работни дни, считано от датата на изпращане по електронен път на уведомление от страна на оператора

При годишната актуализация на гаранционните обезпечения на участниците, срокът за предоставянето им се посочва в уведомлението

4.3 Определяне на размера на допълнителното обезпечение (DAd) на потребител/производител на електрическа енергия/ССЕЕ/ОЗРМ

Операторът има право да определи допълнително обезпечение на потребител/производител на електрическа енергия/ССЕЕ/ОЗРМ

- В случай че прогнозното задължение, съгласно предварителен физически сетълмент за текущия месец до определена дата, има предпоставка да достигне или надвиши предоставеното гаранционно обезпечение на съответния участник, операторът има право да поиска увеличаване на обезпечението,
- реализиран е търговски небаланс за текущия месец до определена дата, съгласно регистрирани графици в системата MMS,
- реализиран е небаланс за текущия месец до определена дата, съгласно предварителен физически сетълмент с данни от средствата за търговско измерване на обекта, присъединен към електропреносната мрежа, на база отчетни данни от предходен/текущ месец

В тези случаи размерът на допълнителното гаранционно обезпечение (DAd) се определя по формулата

$$DAd = (\sum KENks * ПЦNs) * КР * (1+20\% ДДС)$$

където

- **DAd** - е допълнителен размер на гаранционното обезпечение на участник k , **лв.**;
- **KEN_{ks}** - количество енергиен небаланс за определяне на допълнителното гаранционно обезпечение на участник k , за текущия месец до определена дата, за всеки период на сетълмент s , **MWh**;
- **ПЦNs** – прогнозна цена на балансираща енергия по период на сетълмент за периода с енергиен небаланс на участника k , **лв./MWh**;
- **КР = 1,5** – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация

Операторът изпраща уведомление по електронен път за размера на допълнителното гаранционно обезпечение на участника, което трябва да бъде предоставено под формата на депозит, както следва

- При изпращане на уведомление до 11.00 ч в работен ден, допълнителното обезпечение се предоставя в срок до 16.00 ч на същия ден,
- При изпращане на уведомление след 11.00 ч в работен ден, допълнителното обезпечение се предоставя в срок до 11.00 ч на първия работен ден, следващ деня на изпращане на уведомлението,
- При изпращане на уведомление в празнични и почивни дни, допълнителното обезпечение се предоставя в срок до 11.00 ч на първия работен ден, следващ деня на изпращане на уведомлението.

Ако участникът не изпълни изискването на оператора за допълване на обезпечението (**DA_d**) в посочения срок, операторът изпраща предизвестие за отстраняване от пазара

Предоставеното допълнително гаранционно обезпечение от участника в определения размер остава при оператора и се добавя към актуализираното обезпечение. Последваща актуализация на гаранционното обезпечение по искане на участник може да се извърши най-рано 3 месеца след приключване на сетълмента за месеца, през който операторът е поискал допълнително обезпечение

4.4 Условия за използване на гаранционните обезпечения

В случай че участникът не плати в срок дължимо задължение, фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТТЕЕ, на първия работен ден, следващ падежа операторът инкасира в пълен размер или частично дължимата сума като

- изпраща искане до банката-издател за плащане на дължимата сума от банковата гаранция, и/или
- чрез усвояване на дължимата сума от предоставен паричен депозит

Участниците са длъжни да възстановят средствата по гаранционните обезпечения в рамките на два работни дни, считано от датата на изпращане по електронен път на уведомление от страна на оператора за инкасиране на гаранцията или усвоен депозит

5 МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПО ДОГОВОРИТЕ ЗА БАЛАНСИРАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛ И/ИЛИ ПРОИЗВОДИТЕЛ И/ИЛИ СЪОРЪЖЕНИЕ ЗА СЪХРАНЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ (ССЕЕ) И/ИЛИ ОПЕРАТОР НА ЗАТВОРЕНА ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНА МРЕЖА (ОЗРМ) ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА 72 ЧАСОВИ ПРОБИ ПРИ ЕКСПЛОАТАЦИОННИ УСЛОВИЯ

5.1 Първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на обект на потребител и/или производител на електрическа енергия и/или ССЕЕ и/или ОЗРМ за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия

При първоначална регистрация на пазара на балансираща енергия на обект на потребител и/или производител на електрическа енергия и/или ССЕЕ и/или ОЗРМ, операторът определя размера на гаранционното обезпечение (**ДН**) по формулата

$$ДН_k = Н * КН * ЕН_k * ЦН * КР * (1+20\% ДДС)$$

където

- **ДН_k** – е първоначалният размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **лв.**,
- **Н** – период на провеждане на 72 часови проби, **h**,
- **КН** – коефициентът на обезпечаване при първоначалното гаранционно обезпечение на участника;
 - **КН** = 0,06 - първоначална стойност на коефициента на обезпечение, при закупуване/продажба на ел енергията от/на търговец на електрическа енергия,
 - **КН** = 1,00 - първоначална стойност на коефициента на обезпечение, при закупуване/продажба на цялата ел енергията от/на балансиращ пазар;
- **ЕН_k** – количество електрическа енергия за определяне на първоначалния размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **MWh**;
- **ЦН** – средноаритметична цена за енергиен небаланс (недостиг), определена на база средномесечните цени за енергиен небаланс за последния календарен месец, **лв./MWh**;
- **КР** = 1,5 – минимален коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение.
- Количество електрическа енергия (**ЕН_k**) е максимално допустимата активна мощност, която може да бъде потребена/отдадена от Ползвателя в мястото на доставка за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия
- Период на провеждане на пробите (**Н**) е броят часове, през които обектът ще бъде в режим на провеждане на проби при експлоатационни условия. Броят часове на участника по време на пробите се определя по следния начин:
 - Краен клиент потребител на електрическа енергия - 720 ч.;
 - Производител на електрическа енергия (БИО, ВЕЦ, Ко-генерация и др.) - 720 ч.;
 - ВЕИ производител (ФЕЦ, ВяЕЦ) - 360 ч.;
 - Система за съхранение на електрическа енергия (батерия) - 480 ч.;
 - ОЗРМ - 720 ч

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация

Минималната сума на гаранционното обезпечение на участник **k** при провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия е **BGN 19 558.30 / EUR 10 000.00**.

Минималната сума на гаранционното обезпечение на участник **k** при провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия е **BGN 156 466.40 / EUR 80 000.00**, при условие, че пробите продължават за период, надхвърлящ рамките на предвидения 72-часов период

5.2 Актуализация на размера на гаранционното обезпечение на потребител и/или производител на електрическа енергия и/или ССЕЕ и/или ОЗРМ за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия

Операторът извършва актуализация на размера на гаранционното обезпечение на потребител и/или производител на електрическа енергия и/или ССЕЕ и/или ОЗРМ при удължаване периода на провеждане на 72 часовите проби

Операторът има право да извърши актуализация на размера на гаранционното обезпечение и по-често, в случаите когато

- има увеличаване на средномесечната цена (**ЦН**), използвана от оператора при последната актуализация,
- прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент в рамките на периода на пробите надвишава/ще надвиши предоставеното гаранционно обезпечение,
- размерът на актуализираното гаранционно обезпечение е с повече от 5% по-голямо от предоставеното обезпечение на база данни от предходни месеци,
- има промяна на периода на провеждане на 72 часовите проби при експлоатационни условия,
- участникът не плати в срок задължение фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТЕЕ,
- други, обосновани от независимия преносен оператор случаи

Размерът на актуализираното гаранционно обезпечение (**ДА_k**) се определя по формулата

$$\mathbf{ДА_k = [НН_k + (Н * КА * ЕД_k * ЦН)] * КР * (1+20\% ДДС)}$$

където

- **ДА_k** – е актуализираният размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **лв**,
- **НН_k** – най-голямата положителна разлика между общата сума на задълженията и общата сума на вземанията за съответния период от обобщените извлечения за сетълмент на участник **k**, **лв.**,
- **Н** – период на провеждане на 72 часови проби, **h**,
- **КА** – коефициентът на обезпечаване при актуализиране на размера на гаранционното обезпечение,
 - **КА = 0,06** - стойността на коефициента на обезпечение, при закупуване/продажба на ел енергията от/на търговец на електрическа енергия,
 - **КА = 1,00** - стойността на коефициента на обезпечение, при закупуване/продажба на цялата ел енергията от/на балансиращ пазар,
- **ЕД_k** – количество електрическа енергия за определяне на актуализирания размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **MWh**,
- **ЦН** – средноаритметична цена за енергиен небаланс (недостиг), определена на база средномесечните цени за енергиен небаланс за последния календарен месец, предхождащ актуализацията, **лв./MWh**,
- **КР = 1,5** – минимален коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение,

- Период на провеждане на пробите (**H**) е броят часове, през които обектът ще бъде в режим на провеждане на проби при експлоатационни условия. Броят часове на участника по време на пробите се определя по следния начин
 - Краен клиент потребител на електрическа енергия - 720 ч ,
 - Производител на електрическа енергия (БИО, ВЕЦ, Ко-генерация и др) - 720 ч ,
 - ВЕИ производител (ФЕЦ, ВяЕЦ) - 360 ч ,
 - Система за съхранение на електрическа енергия (батерия) - 480 ч ,
 - ОЗРМ - 720 ч

Количество електрическа енергия (**ЕД_k**) е максимално допустимата активна мощност, която може да бъде потребена/отдадена от Ползвателя в мястото на доставка на електрическата енергия през периода на провеждане на пробите при експлоатационни условия, предхождащ актуализацията;

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация

Минималната сума на актуализираното гаранционно обезпечение на участник **k** при провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия е **BGN 156 466.40 / EUR 80 000.00**.

5.3 Определяне на размера на допълнително обезпечение (**DAd**) на потребител и/или производител на електрическа енергия и/или ССЕЕ и/или ОЗРМ за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия

Операторът има право да определи допълнително обезпечение на потребител и/или производител на електрическа енергия и/или ССЕЕ и/или ОЗРМ за периода на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия.

- в случай че прогнозното задължение съгласно предварителен физически сетълмент за текущия период до определена дата достигне или надвиши предоставеното гаранционно обезпечение на участник;
- реализиран е търговски небаланс за текущия месец до определена дата, съгласно регистрирани графици в системата MMS,
- реализиран е небаланс за текущия месец до определена дата, съгласно предварителен физически сетълмент с данни от средствата за търговско измерване на обекта, присъединен към електропреносната мрежа, на база отчетни данни от предходен/текущ месец

В тези случаи размерът на допълнителното гаранционно обезпечение (**DAd**) се определя по формулата

$$DAd = (\sum KEN_{ks} * ПЦNs) * КР * (1+20\% ДДС)$$

където

- **DAd** - е актуализираният размер на гаранционното обезпечение на участник **k**, **лв.**,
- **КЕН_{ks}** - количество енергиен небаланс за определяне на допълнителното гаранционно обезпечение на участник **k**, за текущия месец до определена дата, за всеки период на сетълмент **s**, **MWh**;
- **ПЦNs** – прогнозна цена за небаланс, за текущия месец до определена дата на участник **k**, по период на сетълмент **s**, **лв./MWh**;
- **КР** = 1,5 – коефициент за калкулиране на риска при определяне на гаранционното обезпечение;

ДДС в размер на 20% се начислява на български търговски участници и 0% за търговски участници с чуждестранна данъчна регистрация

Операторът изпраща уведомление по електронен път за размера на допълнителното гаранционно обезпечение на участника в режим на 72 часови проби, което трябва да бъде предоставено под формата на депозит, както следва

- При изпращане на уведомление до 11 00 ч в работен ден, допълнителното обезпечение се предоставя в срок до 16 00 ч на същия ден,
- При изпращане на уведомление след 11 00 ч в работен ден, допълнителното обезпечение се предоставя в срок до 11 00 ч на първия работен ден, следващ деня на изпращане на уведомлението,
- При изпращане на уведомление в празнични и почивни дни, допълнителното обезпечение се предоставя в срок до 11 00 ч на първия работен ден, следващ деня на изпращане на уведомлението,

Ако участникът не изпълни изискването на оператора за допълване на обезпечението (**DA_d**) в посочения срок, операторът изпраща предизвестие за прекратяване на провеждане на 72 часови проби при експлоатационни условия

5.4 Условия за използване на гаранционните обезпечения

В случай че участникът не плати в срок дължимо задължение, фактурирано по чл 178, ал 1 от ПТТЕЕ, на първия работен ден, следващ падежа операторът инкасира в пълен размер или частично дължимата сума чрез усвояване на дължимата сума от предоставен паричен депозит

Участниците са длъжни да възстановят средствата по гаранционните обезпечения в рамките на два работни дни, считано от датата на изпращане по електронна поща на уведомление от страна на оператора за усвоен депозит